

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 27 KWIETNIA V.S. 1812 ROKU.

z Wilna, d. 14 Kwietnia. Najwyższe i naysądniejsze oczekiwanie nasze spełniło się w dniu dzisiejszym. O godzinie w pół do trzeciej z południa, uyrzeliśmy w murach naszych Ukochanego MONARCHE. Stokrotny wystrzał z dział i uderzenie we dzwony obwieściły ten szczęśliwy wypadek. Spotkany Nayaśniejszy Pan, przez JW. Ministra wojny, Głównego Dowódcę wojska zachodniego pierwszego, *Barklay de Tolli*, ze świetnym gronem Jenerałów korpusowych, dywizyjnych i innych urzędników wojskowych, wjeżdżał konno z przedmieścia, *Antokolem* zwanego. Wierzchołki wzgórków, pasmem po nad gościncem, między miastem i przedmieściem, ciągnących się, wieże, dachy, okna, okryte i napelnione były tłumami ludu różnego stanu. Orszak, spotykający MONARCHE, zaczynali Obywatele miasta, mając na czele Magistrat mieski. Cechy rzemieślnicze, w zwyczajnej sobie paradzie, zniżeniem rozwiniętych chorągwi i biciem w bębny, oddawały hołd powitania. Lud Izraelski, podług obrzędu swojego, z wyniesieniem Przykazań i chleba, tłómaczył swoje uczucia. Na przedmieściu Duchowieństwo zakonne przy swoich klasztorach, a Kapituła z duchowieństwem świeckim przy kościele katedralnym, w ubiorze uroczystym, witało majającego MONARCHE. Od bramy zamkowej, ulicę, prowadzącą do pałacu MONARSZEGO, z jednej strony zajmowało wojsko, trzema szeregami uszykowane, a drugą stronę napelniał liczny lud; od bramy zaś głównej domu Akademickiego, młodź Uniwersytetu i Gimnazjum z Nauczycielami gimnazyalnymi stała w szyku wzdłuż ulicy święto jdrskiej. MONARCHA w przejeździe swoim Naylaskawsze okazywał ukontentowanie. W pałacu nakoniec zgromadzone Władze Cywilne, Szlachta, Członkowie Uniwersytetu, mając na czele Gubernatora Cywilnego, spotkały MONARCHE, który, po Naylaskawszem przyjeździe, ze swojej strony, witających Go poddanych, udał się do pokoiów swoich.

D. 20 Kwietnia. JW. Kazimierz Sulistrowski, Marszałek Guberski Wileński, Naymilościwiey ozdobiony został orderem ś. *Anny*, 1 klasy.

z Petersburga, d. 9 kwietnia. W Rozkazach Naywyższych JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI wyrażono: Dnia 5 kwietnia. Abszytowany Major półku pawlogradzkiego huzarskiego, *Polew*, przyymuje się napowo do służby i naznacza się podpółkownikiem w świecie wydziału kwatermistrzowskiego. — Przenoszą się: Sztabs-kapitan półku wileńskiego piezszego, *von Wisen*, i porucznik półku newskiego piezszego, *Bergenstrahl*, do święty wydziału kwatermistrzowskiego, pierwszy porucznikiem, drugi podporucznikiem. (z *Gaz. Peters.*)

D. 15 kwietnia. JEGO IMPERATORSKA MOSC, z okoliczności oddalenia się swego ze stolicy tutejszej, ustanowił, pod prezydencją Jenerał-Feldmarszałka Hrabia *Saltykowa*, Komitet Ministrów, z władzą szczególną w interessach wszystkich ministeriów, dając mu razem na ten raz prawidła, których się ma trzymać.

Biskup Miński kościołów katolickich, *Jakub Dederko*, Naymilościwiey mianowany kawalerem orderu ś. *Włodzimierza* 2 klasy, wielkiego krzyża. Ka-

mer-Junker 5 klasy, Hrabia *Wielhorski* otrzymał rozkaz zasiadania w ministeryum krajowego oświecenia. Kamer-Junker 5 klasy, Hrabia *Apraksyn*, zostający przy Głównozarządzającym interessami duchownemi wyznań cudzoziemskich, otrzymał rozkaz zasiadania w Ministeryum policyi. Rządca Kancelaryi przy Gubernatorze wojennym *Reiwelskim*, Konsyliarz Nadworny, *Heen*, mianowany Konsyliarzem Koleskim. Konsyliarz Koleski, *Piotr Kaysarow*, mianowany kawalerem orderu ś. *Włodzimierza* 3 klasy. Tegoż orderu 4 klasy kawalerem mianowany Konsyliarz Nadworny *Nikitin*.

Wiadomo, iż, niedalek nad czwierz wiorsty, od fabryki faiansowej, *Kijewomieżygorskiej*, znaleziono niedawno wielką obfitość gliny żółtey. Robione z niej naczynia przyymują zwyczajny polor faiansowy, kolor mają żółty i piękny, a trwałością daleko przewyższają faians zwyczajny. Przed niejakim czasem, otrzymaliśmy z tej fabryki, na probę, pięć garniturów herbatnych, wcale pięknych; dwie wazy i tyleż talerzy ofiarowane Sobie Nayaśniejszy Pan naylaskawiey przyjąć raczył. Biorąc miarę z początkowych prób, wynalazek tej gliny można już liczyć do rzędu nayszyteczniejszych nabytków dla fabryk tego rodzaju, już to dla piękności iey koloru, już to dla ślache-tnych własności i osobliwszey dobroci. Wreszcie przez mieszaninę można iey nadawać kolor, podług upodobania, od ciemno żółtego, cytrynowego do nayswie-tlejszego żółtego.

W przeciągu zeszłego miesiąca marca, objawiono w tutejszej celnej tamożni, towarów, zza morza przywiezionych, ilość następującą: bawelny syrowy: 3,920 pudów, 25 funt., wartości 116,600 rubli; drzewa sandałowego, koloru siniego, w kłocach: 2,175 pud. 24 funt., wartości 16,000 rubli; hałmu: 149 pud. 34 funt., wartości: 1,048 rub. 95 kop.; śledzi szwedzkich 35 beczek, wartości 3,000 rub.; maki cukrowej 1,407 pudów, 7 f. wartości 35,353 rubli; nadto towarów zamoczonych i nadpsutych, przez aukcyą przedanych: maki cukrowej: 10,991 pud. 17 funt., wartości: 240,292 rubli; 22 i pół kop.; cukru rafinowanego 575 pud. 21 funt., wartości 33,800 rub. 81 kop.; melissy: 64 pud. 32 f., wartości, 2,798 rub. 93 kop.; wina portugalskiego: 57 pip, wartości 33,910 rub. Wyprowadzonych zaś za morze i lądem za granicę, objawiono: bawelny syrowy: 3,148 pud. po rub. 27 do 40; przędzy: 197 pud. 36 f. po 100 rub.; skór cieląt morskich niewyprawnych: 1,860, po 1 rublu sztuka; oleju: 392 pud. 16 f. po 10 rubli; tytoniu wirginijskiego: 2,284 pud. 33 f. po 18 rub.; pszenicy 1,375 czetwerti (około 2,750 beczek komisyjnych) po 20 rubli; indygo: 1,782 pud. 16 f., po 400 rub.; kawy: 3,832 pud. 5 f. po 70 rubli. (pocz. półn.)

z Kamieńca-podolskiego, d. 15 marca. Umarł tu niedawno Jenerał-Leytnant Hrabia *de Witte*, w 74 roku życia. Prawdziwą czułością nad cierpieniami rodzaju ludzkiego powodowany, ufundował on w naszym mieście szpital dla chorych ubogich. W roku 1800, na ten przedmiot, zapisał i oddał pod zawia-dywanie tutejszej Izby powszechny opieki, obszerny plac, z domem dwupiętrowym i ogrodem, który, w porze letniej, jest miejscem nayszyteczniejszych prze-

chadzek dla mieszkańców naszego miasta. Wedwalała później, wystawiono dom drewniany, o dziesięciu pokojach, dla mieszczczenia w nich chorych ubogich; w dawniejszym zaś domu dwupiętrowym mieszkają urzędnicy ze służącemi tegoż szpitalu. Liczba chorych, lubo jest naznaczona 30, zawsze jednak bywa więcej 40, a czasem więcej 50. (pocz. pół.)

z Paryża, d. 17 marca. Rapport ministra wojny, podany Jego Cesarsko-Królewskiej Mości.

„Najjaśniejszy Panie!

Większa część wojsk Waszey Cesarskiej Mości wyszła z Francyi dla zasłony ważney sprawy, która ma utwierdzić przewagę państwa twoiego i wesprzeć wyroki Waszey Cesarskiej Mości, w *Berlinie* i *Medyolanie* wydane, a takie szkody *Anglii* zadające. Nie upłynęło nad 15 miesięcy, od czasu przywiedzenia do skutku systematu, przyjętego przez państwa lądowe; a już *Anglię*, można tak powiedzieć, ostatni dech wypuszcza. Pomimo okoliczności, na które, Najjaśniejszy Panie, spuszczać się nie mogłeś, możeby w krótkim tym czasie, znikła zupełnie pomyślność *Anglii*, a nawet wewnątrz iey zaszyby wstrząśnienia, które, przywiodłszy burzycielów, wieczną oddychających wojną, do ostateczney nieufności, zagnęłyby wezwać do rządu państwa mężów umiarkowanych i kochających prawdę.

Nikt lepiej nad Ciebie, Najjaśniejszy Panie, nie umie oczekiwać od czasu tego, co on zdziałać może, i z niewzruszoną stałością utrzymywać systematu, którego pewne i dzielne skutki dawno wyważyłeś.

Wczasie oddalenia się większej części wojsk naszych liniowych, obrona licznych naszych zakładów morskich, twierdzy ważniejszych miejsc w państwie, miała być poruczoną piątym batalionom, wojskom zasobnym i morskim. Ale w tem zachodzi ta niedogodność, że bataliony piąte i zasobne, bezustannie prawie przechodząc, z jednego miejsca na drugie, koniecznie muszą być odrywane od istotnego przeznaczenia swego. Marsze podobne utrudniają żołnierza, rządowi zaś przyczyniają wielkie zatrudnienie. Wreście odprowadzenie tak wielkich wojsk od granic państwa, może wzbudzić trwogę i niespokojność w obywatelach, osobiłwie, kiedy przed nimi zakryte będą środki, od rządu przedsięwzięte, ku obronie zakładów wewnętrznych. Ale podobna trwoga nie zgadzałaby się z powagą państwa. Dla zabezpieczenia ich wyniknieniu, należy urządzić siłę zbrojną konstytucyjną i przeznaczyć oną jedynie do obrony kraju.

Prawami konstytucyi naszej, obrona granic państwa, tudzież naszych zakładów morskich, zbrojowni i twierdzy, szczególniej poruczoną została naszej gwardyi narodowej; ta atoli gwardya, obeymująca wszystkich bez wyjątku obywateli, może tylko być użytą do miejscowej i to krótko trwającej służby.

Jeżeliby gwardya narodowa podzieloną była na trzy oddziały, a pierwszy z nich składał się ze wszystkich popisowych, sześciu ostatnich klass, to iest: z ludzi, mających lat życia 20 do 26ciu; druga z takich, którzy mają lat od 26 do 40; a ostatni z ludzi, mających lat 40 do 60; wtedy pierwszy z tych oddziałów mógłby być użytym do służby czynney, a tym czasem, drugi i trzeci oddział, rezerwę składające, odbywałyby służbę miejscową i policją wewnętrzną.

Pierwszy oddział, obeymujący popisowych, od roku 1806 do 1812, którzy jeszcze nie byli powołani do wojska, nieżonaci, zdrowi i zdolni do pełnienia służby, złożą, na rok 1812, wojsko zasobne pomocne, z 600,000 ludzi.

Ośmielam się podawać Waszey Cesarskiej Mości, uformować z tey liczby ludu 100 kohort. Wtedy piąta część popisowych, pozostałych w klassach lat 1806, 1807, 1808, 1809, 1810, 1811 i 1812, może wystąpić w pole. Lud ten ma być umundurowany w głównem mieście każdej wojskowej dywizyi; dla dowództwa zaś i wyuczenia ćwiczeń przeznaczają się

do nich officerowie i kilku szeregowych, którzy służyli w wojsku liniowem.

W każdej z tych kohort stanowi się 8 kompanij; w liczbie ich 6 fizylierskich, artyllerya i zasob. Każda kohorta liczyć powinna przynajmniej 1000 ludzi. Tym sposobem, Najjaśniejszy Panie, będziesz miał 100 kohort czyli batalionow, które, zostając pod bronią i będąc złączone z różnemi brygadami i dywizyami, pod naczelnictwem sztabu jeneralnego liniowego, uformują wyborne wojsko, które może się równać z byłymi dawniej grenadyerami francuzkimi. Wojska te, zostając ustawicznie w obozach i, stosownie do służby swojej, będąc opatrzone dostatecznie we wszystkie zapasy, nie będą mogły wielkiej szkody doświadczyć przez wojnę.

Tym sposobem, twierdze nasze nad *Renem*, nasze zakłady w *Helder*, *Maas*, *Scheld*, *Boulogne*, *Cherbourg*, *Brest*, *l'Orient*, *Rocheport*, *Toulon* i *Genui*, zostaną zasłonięte dostateczną liczbą wojsk, które tak powinny być rozłożone, żeby w przeciągu 5ciu dni, 20,000 ludzi mogły się zebrać do tego miejsca, w którémby się ośmielił nieprzyjaciel lądować lub napadać; i żeby, podług rozkazów Waszey Cesarskiej Mości, mniej, jak w 10ciu dniach, można było ściągnąć do miejsc, zagrożonych niebezpieczeństwem, od 60 do 80,000 ludzi, pierwszego oddziału i wojsk morskich, gwardyi departamentowych, żandarmow i batalionow piątych, które w bliskości będąc rozłożone, w przypadkach potrzeby, mogłyby natychmiast wystąpić do marszu i zgromadzić się w tem miejscu, w którémby nieprzyjaciel zagrażał napadnieniem; nadto, oddział drugi i trzeci gwardyi narodowej, departamentów sąsiedzkich, w przypadku zbliżającego się napadnienia, mogłyby pśpieszyć na odparcie nieprzyziaciela.

Nie widzę żadney potrzeby urzządzenia jazdy. Sami żandarmowie, tento wybor wojska, z 16,000 ludzi złożonego, zawsze będą stanowić dostateczną jazdę dla odparcia lub ubieżenia nieprzyziaciela, w przedsięwzięciu napadnienia.

A gdy takie urządzenie stworzy dla państwa tak mocną obronę, iż nieprzyziacieli, ani może, ani ośmieli się pomyśleć o napadnieniu, całe wojsko o zasobne i bataliony piąte, nie będąc potrzebne dla utrzymywania garnizonów, dostarczać będą dla wojska rychłe i mocne zasiłki. Takim sposobem, prócz wojska zwyczajnego, masz Wasza Cesarska Mość pod zaamionami swemi, więcej sta tysięcy Francuzów. Wojsko to odmieniane będzie, co 6 lat, przez coroczne popisy. Na utrzymanie jego trzeba będzie 48 milionow; ale summa ta w naymniejsze porównanie idź niemoże z wielkimi korzyściami, wyniknąć ztąd mającemi.

Urządzenie to służy jedynie dla utrzymywania bezpieczeństwa kraju własnego. Jest ono pożyteczne i konieczne. Francuzi gotowi są na naywiększe ofiary, byleby tylko otrzymać wolność na morzu; znają oni, że im póty nie należy złożyć oręża, póki nieosiągną tego wielkiego zamiaru.

Po przeczytaniu tego raportu Rady państwa podali do uchwały Senatu projekt następujący.

Senat po wysłuchaniu Mówców Rady państwa, postanowił, jak następuje:

Wypis z dziennika posiedzeń Senatu zachowawczego, dnia 15 marca, 1812 roku.

Senat, po zebraniu się liczby członków, przepisanej artykułem konstytucyi, dnia 13 grudnia 1799 roku, postanowił:

Tytuł I. *Podział gwardyi narodowej.*

Gwardya narodowa Cesarstwa francuzkiego dzieli się na trzy oddziały. Pierwszy oddział gwardyi narodowej składa się z ludzi, mających życia lat 20 do 26, należących do 6 ostatnich klass popisu wojskowego i przeznaczonych do służby rzeczywistej, ale nie weszłych jeszcze do wojska. Drugi oddział składa się ze wszystkich ludzi zdrowych i do pełnienia służ-

by zdolnych, mających wieku życia od 26 do 40 lat, a nienależących do pierwszego oddziału. Trzeci, albo tak nazwany tylni oddział, składa się ze wszystkich ludzi zdrowych i do służby zdolnych, od 40 do 60 lat. Pierwszy oddział gwardyi narodowej zostaje się wewnątrz państwa; on szczególnie przeznaczony dla strzeżenia granic państwa, dla utrzymywania policyi wewnętrznej i dla zastony znakomitszych morskich zakładów, zbrojowni i twierdz.

Tytuł II. *O wezwaniu stu kohort z pierwszego oddziału gwardyi narodowej, mających zostawać w służbie czynnej, w roku 1812.*

Sto kohort pierwszego oddziału gwardyi narodowej oddaje się do rozrządzenia ministra wojny. Lud przeznaczony do składania tych kohort, mocą drugiego artykułu, niniejszey uchwały Senatu, wezwany będzie z klass popisowych, z roku 1807, 1808, 1809, 1810, 1811 i 1812. Ci, którzy należą do klass roku, 1807, 1808, 1809, 1810, 1811 i 1812, a którzy się pożenili przed ogłoszeniem niniejszey uchwały Senatu, nie mają wchodzić do kohort pierwszego oddziału gwardyi narodowej.

Napoleon Cesarz Francuzow, Król włoski, i t. d. Stosownie do rapportu ministra naszego wojny, po wysłuchaniu opinii naszej Rady państwa, postanowiliśmy i stanowimy, co następuje:

„Tytuł I. *Które departamenta mają dostarczyć ludzi dla uformowania kohort gwardyi narodowej.*

„Ze stu kohort, oddanych do rozrządzenia naszego ministra wojny, stosownie do uchwały senatu, dnia 14 teraźniejszego marca, będą wybrane i uformowane 88 kohort, podług przyłączonego do niniejszey uchwały rozpisu. Reszta później. (z *Gazety Petersb. Ross.*)

z *Berlina*, d. 19 marca. W przeszłą sobotę, d. 28 t. m. weszła tu pierwsza kolumna drugiego korpusu, zostającego pod dowództwem Marszałka Xiążęcia Reggio (Oudinot). Woyska te, stosownie do rozkazu marszałka, wyciągnęły linią między Charlottenburg i Spandau, pod tak nazwanym Windmillenberg: tegoż dnia, około południa Najjaśniejszy Pan, Król nasz, w towarzystwie Królewica następcy tronu, Xiążęcia Wilhelma (Brat Królewski) i innych, oglądał te woyska. Marszałek Xiąże Reggio stanął w pałacu Xiążęcio-Sakim, który wcześniej dla niego był wyporzadzony i w którym woyska pruskie utrzymują straż honorową, złożoną ze 30 żołnierzy i officera. W dzień wejścia woysk pomienionych do miasta naszego, Feld-Marszałek Hrabia Kalkreith, gubernator tutejszey stolicy, a na trzeci dzień, w niedzielę, Kanclerz państwa Hrabia Hardenberg, dali wielki obiad, na który zaproszeni byli wszyscy, znajdujący się tu Jenerałowie cudzoziemscy, posłowie zagraniczni, oraz Członki tutejszych władz wyższych cywilnych i wojskowych. (z *Gaz. Petersb. ross.*)

D. 14 Kwietnia. Wyszyły dwa urządzenia Królewskie, jedno tyczące się kwaterunku i żywienia woyska; drugie oznaczające wartość pieniędzy obcych, które mogą być puszczane w cyrkulacyą, przez woyska francuzkie i inne, w stosunku do pruskich.

D. 16 kwietnia. Powrócił tu z Głogowy Królewsko Westfalski poseł przy dworze naszym, Baron Linden; wczora zaś poseł austriacki przy dworze duńskim, Baron Binder zjechał tu z Kopenhagi.

z *Wrocławia*, d. 18 marca. Spodziewamy się oglądać tey wiosny Monarchę naszego. Uniwersytet nasz jest w stanie kwitnym. Naywiększa zgoda panuje między katolikami i protestantami. Spodziewamy się przybycia półków pruskich.

D. 16 kwietnia. Wczora przybyli tu Xiąże pruski August Ferdynand i Xiąże Hessen-Homburg, Jenerał-Major w woysku pruskim.

z *Saxonii* d. 22 marca. Ciągnąć przez Lipsk woyska francuzkie zwyczajnie na trzy dni tylko zatrzymują się w tém mieście, a Marszałek Ney je ogląda.

W przeszłym tygodniu dywizya woysk bawarskich przechodziła przez Fochtland. Przedmieścia Magdeburga, Neustadt, i Sudenberg rozkazano znieść, koniecznie do 1 kwietnia. Prefekt wzywa wszystkich mieszkańców tamiecznego departamentu do czynienia wspomżenia mieszkańcom pomienionych przedmieściów, a nadto Rząd za poniesione szkody obiecał słuszną domierzyć nagrodę i wyznaczyć im miejsce dla wybudowania domów na nowo. Kościół ś. Ambrożego, ratusz, plebania, dom wdów po księżach, i inne, w Sudenburg, mają być sprzedane przez licytacyą, z obowiązkiem zniesienia ich z teraźniejszego miejsca. (z *Gaz. peterb. ross.*)

z *Lipska*, d. 8 kwietnia. Mówią tu ciągle o bliżkiem przybyciu do Drezna Cesarza Jmci Austriackiego i innych bardzo znakomitych osób; lecz nie ieszczę urzędowego w tey mierze nie ogłoszono.

Od dawnego już czasu w mieście naszym nie widziano takiego ruchu, jaki jest teraz, widzimy przejeżdżających tedy wielu wyższych officerów z liczną służbą, oraz przechodzących wiele woysk z rozmaitych korpusów. Okoliczność ta, wydarzona w czasie jarmarku, na który w tym roku daleko więcej zjechało się spekulantów, aniżeli zazwyczaj, zraża drogosc mieszkań, ale razem też sprawuje wielki obrót pieniędzy.

Od brzegów Menu, d. 16 marca. W gazecie badeńskiemy czytamy, że konie wierzchowe Xiążęcia Neuchatelskiego przyszły, d. 12 t. m. do Frankfortu. Popisowi wielkiego Xięstwa Bergskiego, z lat 1810, 1811 i 1812, którzy ieszczę nie weszli do służby, otrzymali rozkaz stawienia się, na dzień 17 t. m. w Düsseldorf. (z *Gaz. Petersb. ross.*)

z *Gotenburga*, d. 25 marca. Trzy półki w Sztokholmie odebrały rozkaz udania się w drogę; dwa z nich przeznaczone są do pełnienia służby w Oerebro, przez czas seymu; trzeci zaś ma wzmocnić równie, jak w roku przeszłym, załogę naszą. (z *Gaz. frankf.*)

z *Wiednia* d. 4 kwietnia. Sądzą, iż Cesarzowa Jeymość austriacka pojedzie razem z małżonkiem swoim do Pragi i do Drezna.

Dnia 8 kwietnia. Xiąże Albert Sasko Cieszyński przyszedł już zupełnie do zdrowia z choroby, na którą był zapadł.

Dnia 11 kwietnia. Wczora, iako w rocznicę śmierci Cesarzowej Teressy, odprawiło się w kościele parafialnym zamkowym, żałobne nabożeństwo, za duszę tey monarchini. Znaydował się także na niem Cesarz Jeymość z Arcy Xiążętami i dworem swoim.

Pewna osoba, niewymieniając nazwiska swego, przysłała Xięciu Wirtemberskiemu, Feldmarszałkowi, naczelnemu dowodczy woyska, w niższej Austrii, 2000 zł. ryńskich, w celu rozdania ich na żołnierzy tutejszey załogi, w pierwszy dzień świąt wielkonocnych.

Dnia 15 kwietnia. Rząd krajowy zwrócił od kilku lat uwagę swoją, ażeby powoli sprostować ulice miasta Wiednia, i ażeby przy rozwaleniu starych, a stawieniu nowych domów, zdarzające się dawniej nieregularności, zakrzywienia tu i ówdzie, rogi domów, usunięto, ulicom większą szerokość i równość nadać. Jakoż zamysł ten zaczyna przychodzić do skutku.

Deputacya Cesarska wyznaczona do wykupienia i umorzenia długów krajowych, wymieniła od dnia 1 sierpnia do ostatniego Października 1811 roku, starych bankocetli na nowe za 33,575,000 zł. ryńskich i wydała, miedzią a wzięła bankocetlami: 1, 452, 771 zł. ryńskich: w trzymiesięcznym tym czasie, wzięto bankocetliów do umorzenia za rewersa wykupne w ilości 402,322,460 zł. ryńskich, a wydano rewersami wykupnemi 80 milionów 664, złotych ryńskich.

O zarazie, która się w Bośni pokazać miała, niemasz ieszczę żadnych urzędowych doniesień: obostrzono wszelkie, w Semlinie, Brodach, i t. d. szrodki

bezpieczeństwa przeciwko wkraczającym uporczywie.

z Londynu dnia 31 marca. Pomiędzy rządem i dyrektorami kompanii *Wschodnio-Indyjskiej* stanął układ, iż kompania rząd będzie miała w *Indyach* i pozostań przy posiadłości okolic nabytych w *Azyi*.

Lord Prezydent wydał znowu dzisiaj rozkaz, ażeby cena chleba podwyższoną została trzema pensami na 4ch funtach.

Nakazano dokładnie ułożyć broń i inne sprzęty wojkowe, znajdujące się w składzie *londyńskim*, które na przyszłość utrzymywane będą w lepszym porządku.

Cztery bataliony z 69go i 103go pułku odebrały rozkaz popłynienia do północney *Ameryki*.

Z smutkiem donosimy o rozbiciu się statku *Wodbank*, który płynął z *Liverpool* do Stanów zjednoczonych. Rozbił się on przy brzegach *Irlandzkich* i zaledwo małą częśćkę swojego ładunku wyratował.

Jenerał *Moitland*, który niedawno powrócił z wyspy *Ceylan*, gdzie był gubernatorem, ma znowu popłynąć do *Indy*. Mianowany on jest gubernatorem wyspy *Jawa*.

Zasob 4tego pułku piechoty ma popłynąć do *Kanady*.

z *Neapolu*, d. 19 marca. W nocy d. 15 mieliśmy tu straszną burzę, w czasie której kilka okrętów kupieckich naszych, ieden *Szwedzki*, a ieden *Turecki* zatoneły. Woienne okręty nieco uszkodzone, ale trzy barki kanonierskie zniszczone. Obawiamy się smutnych doniesień z różnych stron; bo zapewne ta burza dała się czuć wzdłuż całych brzegów morza śródziemnego.

Według świeżych doniesień z *Sycylii*, Lord *Bentinck* rządzi tą wyspą, w imieniu Regenta. Stronnicy królowej pooddalali się zwolna od steru rządu i mówią, że kilku odesłano do Anglii, a między innymi, kawalera *Medici* Ministra Stanu. Xiążę *Astoli* wszystkie urzędy utracił.

z *Madrytu*, d. 8 marca. Dziś przyjmował król u siebie deputacyą cywilną i duchowną z miasta *Requena*. Odpowiadając na mowę Prezesa oney, zapewnił, iż od początku panowania swojego stara się czynić to wszystko, co ludy jego uszczęśliwić może i że nie w tym celu uczynić nie omieszka. Uwiadomiony zaś o stanie rękodzielni ich kraju, wziął na rozwagę podane od deputacyi sposoby, ku przywróceniu im dawney świetności.

Kolumna dywizyi z pod dowództwa Jenerała *Roquet* zeszła w nocy d. 14, w mieście *Muro*, 160 tak zwanych ochotników z *Rioja*, pod sprawą Jenerała-Leytnanta *Guerque*, który tylko w koszuli umknął.

D. 20 marca. Wystrzały z dział zapowiedziały wczoray, o świcie dnia, rocznicę urodzin Monarchy, Król Jegomość z rana przyjmował nappierwszych urzędników publicznych i stan szlachecki, wieczorem oświecono całe miasto; na teatrze zaś zwanym *los Cannos del Peral* dano bal maskowy. Muncypalność tutejszego miasta obchodziła dzień ten przez wspar-

cie ubogich. Monarcha wyniósł wielu nrzędników na najwyższe stopnie.

Od niejakiego czasu grają tu dwie sztuki *Moliera*, wytłumaczone na język *Hiszpański*, to jest: iedną pod tytułem *Szkoła Mężczyzn*, drugą pod tytułem *Szkoła Kobiēt*.

Dowiadujemy się, że Jenerał *Capitaine* podszedł zbroyną kupę *Fermina*, niedaleko *Aldea del Freson*, którą prawie całkiem wytepił i sam tylko *Fermin* umknąć potrafił. Oswobodzono przy tém. 17 ludzi z kompanii ochotników, zabranych niedawno w niewolę.

z *Rzymu*, d. 23 marca. Wczora, o godzinie 3ciej po południu, dało się tu uczuć trzęsienie ziemi, tak mocne, iak iuż dawno w tym kraju niebyło. Trwało zaś ciągle przez 20 sekund. Ogólnie mówiąc wszystkie fabryki mniej więcej ucierpiały. Kilka kłóców kamiennych zgzymsów *kolizeum* wypadło. Małe wschody w kopule, okna i mozaika w kościele ś. *Piotra*, tudzież kościół *Panny Maryi Większej* uszkodzonymi zostały. Niedaleko zamku ś. *Aniōla* umarła kobieta ze strachu. Za bramą ś. *Pawła* rozwalil się dom wiejski, którego gruzy przywałyły oyca z dwoma dziećmi. Owo zgola, najmocniey to trzęsienie ziemi, w kierunku z zachodu na wschod rozciągające się, dało się uczuć w części *Rzymu*, od góry *Esquilinas* do góry *Pinaius*.

z *Krakowa*, d. 15 kwietnia. Dnia 8 b. m., dzwony kościołow tutejszych ogłosiły śmierć *Włodzimierza Hrabiego*, na złotym potoku *Potockiego* byłego pólkownika pólku artylleryi konney, orderów krzyża wojskowego, legii honorowej i innych kawalera, który, przybywszy do *Krakowa*, dla poratowania zdrowia, po kilkoniedzielney ciężkiej chorobie, o godzinie drugiej z południa, opatrzony świętymi sakramentami, w roku życia 24tym, z powszechnym żalem i rozrzewnieniem żony, rodziny, przyjaciół i szacujących zasługi jego obywateli, życia dokonał. Ciało zmarłego, d. 10 kwietnia, o godzinie 6, z południa, do kościoła katedralnego zamesione zostało: wojsko, stojące w *Krakowie* i gwardya narodowa, oddały honory wojskowe, towarzyszając przeniesieniu z włók do kościoła i nazajutrz do grobu. Obrząd pogrzebowy odprawiał *J.W. Gawroński* biskup *krakowski* w asystencyi kapituły i liczne go duchowieństwa, a trumnę do grobu zanieśli oficerowie gwardyi narodowej, do kościoła zaś nieśli 12 obywateli: pochowany jest obok grobu niedawno zmarłej córki swojej.

J.P. Hofman, chirurg dentysto i bandażysta patentowany przez *Uniwersytet Wileński*, robi wszystkie operacye swojej sztuki; ma też potrzeby do ochłodztwa ust; leczy bole zębów niewyrywając; ma oraz bandaże elastyczne różnego rodzaju dla płci oboiej. Mieszka na ulicy *Ostrobramskiej* przeciwko cerkwi, pod numerem 515.

w Wilnie	Barometr	Termometr	Odmiany
dnia Marca	cale linie	stopnie	powietrza
24 z rana	27 8 8	+ 4	
po południu	27 9 0	+ 8 ³ / ₄	pogoda
w wieczor	27 9 5	+ 12 ¹ / ₂	
25 z rana	27 9 9	+ 0 ¹ / ₂	
po południu	27 9 8	+ 5	pogodne
w wieczor	27 9 7	+ 1	
26 z rana	27 9 9	— 3 ¹ / ₂	
po południu	27 11 0	+ 5	pochmurne
w wieczor	27 11 7	+ 2	

Cena Targowa Wileńska			
Od dnia 21 Kwietnia do dnia 28 tegoż rub: kop			
Bečka Kommissyna	Zyta surowego	—	10
	Pszenicy	—	18
	Jęczmienia	—	10
	Gryki	—	9
	Owsa	—	10
	Grochu	—	8
	Faska Masła	—	6
	Funt słoniny wędzoney	—	15
	Funt mięsa wołowego	—	5
	Assygnacya 100 rubli	—	22 50
Dukat		—	2 92